

Zakłady ubezpieczeń z Polski w europejskich testach stresu

W ramach europejskich testów stresu koordynowanych w 2014 r. przez Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA), we współpracy z nadzorami krajowymi, w tym z polską Komisją Nadzoru Finansowego (KNF) oraz z Europejską Radą ds. Ryzyka Systemowego (ESRB), dokonano m.in. badania wpływu na sektor ubezpieczeniowy przedłużających się niskich stóp procentowych.

W Polsce w testach stresu dla niskich stóp procentowych wzięło udział siedem krajowych zakładów ubezpieczeń: PZU SA, PZU Życie SA, TUiR Warta S.A., TUnŻ Warta S.A., ING TUnŻ S.A., MetLife TUnŻiR S.A. i TU na Życie Europa S.A. W badaniu założono udział zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji pokrywający co najmniej 50% krajowych rynków ubezpieczeń. Europejskie testy stresu zostały przeprowadzone według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. w oparciu o bilans i wymogi kapitałowe wyznaczone zgodnie z zasadami Wyłącalność II. Aby przeprowadzić badanie, należało najpierw sporządzić sprawozdanie, tj. wycenić aktywa i zobowiązania oraz wyznaczyć wymogi kapitałowe i środki własne na pokrycie tych wymogów, zgodnie z zasadami Wyłącalność II w oparciu o specyfikację techniczną EIOPA. Następnie trzeba było sporządzić uproszczone sprawozdania dla poszczególnych scenariuszy przewidzianych testami. W testach dla niskich stóp procentowych rozpatrywane były dwa scenariusze:

- scenariusz 1, tzw. japoński, który miał ocenić wpływ długotrwałego poziomu niskich stóp procentowych dla wszystkich terminów zapadalności (w tym celu wykorzystano przeskalowaną japońską krzywą stóp procentowych z grudnia 2011 r.),
- scenariusz 2, scenariusz odwróconych szoków dla krzywej stóp procentowych, który zakładał wzrost stóp procentowych dla krótkich terminów zapadalności oraz spadek stóp procentowych dla średnich i długich terminów zapadalności.

Wyniki:

Testy potwierdziły wysoką odporność zakładów ubezpieczeń z Polski na ryzyko niskich stóp procentowych. Dla zakładów ubezpieczeń biorących udział w ćwiczeniu średni wskaźnik pokrycia wymogu kapitałowego przed testem stresu wyniósł **330%** (wobec ustawowego minimum na poziomie 100%). Po teście w scenariuszu 1 (japońskim) średni wskaźnik pokrycia wymogu kapitałowego wyniósł **321%**, a w scenariuszu 2 (odwróconych szoków dla krzywej stóp procentowych) ukształtował się na poziomie **316%**. Dla części zakładów ubezpieczeń scenariusz 1 (japoński) spowodował nawet wzrost wartości wskaźnika pokrycia wymogów kapitałowych.

Wyniki testów potwierdzają wnioski z wcześniejszych analiz (m.in. QIS, LTGA), z których wynika, że dla większości zakładów ubezpieczeń w Polsce scenariuszem niekorzystnym jest wzrost, a nie spadek, stóp procentowych. Związane jest to z niewielkim udziałem w polskim rynku ubezpieczeń długoterminowych, m.in. związanych ze świadczeniami w formie rent, brakiem złożonych opcji i gwarancji w produktach ubezpieczeniowych oraz z faktem, że w zdecydowanej większości zakładów ubezpieczeń biorących udział w testach wartość obligacji i innych instrumentów o podobnym charakterze (np. dłużnych funduszy inwestycyjnych, depozytów bankowych, pożyczek) jest większa niż wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wyznaczonych zgodnie z zasadami Wyłącalność II.

Tymczasem we wcześniejszych badaniach (m.in. QIS, LTGA) dla zakładów ubezpieczeń z Europy Zachodniej (np. z Wielkiej Brytanii i Niemiec) częściej bardziej niekorzystnym scenariuszem był spadek stóp procentowych, co jest związane m.in. z posiadaniem przez zakłady ubezpieczeń długoterminowych produktów z gwarancjami, przede wszystkim gwarancjami stóp zwrotów z aktywów, które są częściowo zabezpieczone obligacjami korporacyjnymi.

Pełny raport z europejskiego badania zostanie opublikowany przez EIOPA w listopadzie 2014 r.